

Απόφαση **278 / 2018** (Δ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 278/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Δ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημητρούλα Υφαντή, Χαράλαμπο Καλαματιανό, Ειρήνη Καλού και Κωστούλα Φλουρή - Χαλεβίδου, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, την 1η Δεκεμβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ: Των αναιρεσιόντων: 1) Κ. Κ. του Γ., κατοίκου ... και 2) ανώνυμης ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Λάζαρο Χατζηθέμελη, που δήλωσε στο ακροατήριο ότι ανακαλεί την από 29-11-2017 δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και παρίσταται.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Π. χας Κ. Π., το γένος Π. Χ., 2) Γ. Π. του Κ., κατοίκων ..., 3) Ε. συζ. Γ. Κ., το γένος Κ. Π., κατοίκου ..., 4) Σ. Π. του Κ., 5) Γ. συζ. Γ. Π., το γένος Ι. Ρ., κατοίκων ..., 6) Γ. Κ. του Θ., κατοίκου ..., 7) Κ. Τ. του Γ., 8) Μ. Π. του Γ., 9) Κ. Π. του Γ., κατοίκων ..., 10) Θ. Κ. του Γ., 11) Κ. Κ. του Γ., κατοίκων ..., 12) Γ. Τ. του Κ., κατοίκου ..., 13) Σ. Π. του Κ. (4ης) και Κ. Τ. του Γ. (7ου), με την ιδιότητά τους ως ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα του ανηλικού τέκνου τους Π. Τ. του Κ., εκπροσωπούμενοι όλοι από την πληρεξούσια δικηγόρο τους Γεωργία Μπορδόκα, που δήλωσε στο ακροατήριο ότι ανακαλεί την από 30-11-2017 δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και παρίσταται και 14) ΝΠΔΔ με την επωνυμία "ΕΦΚΑ - Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, ως καθολικού διαδόχου του ΝΠΔΔ με την επωνυμία "ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ - ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ" (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), το οποίο εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αναστάσιο Δούκα με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 10-10-2014 αγωγή των υπό στοιχ. 1 έως και 13 των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Ξάνθης και συνεκδικάστηκε με την από 11-12-2014 κύρια παρέμβαση - αγωγή του "ΙΚΑ - ΕΤΑΜ". Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 127/2015 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 246/2016 του Μονομελούς Εφετείου Θράκης.

Την ανίρρηση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 23-2-2017 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, με Εισηγήτρια την Αρεοπαγίτη Κωστούλα Φλουρή - Χαλεβίδου, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, η πληρεξούσια των υπό στοιχ. 1 έως και 13 των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 300, 330 εδάφ. β' και 914 ΑΚ συνάγεται ότι προϋπόθεση της ευθύνης για αποζημίωση από αδικοπραξία είναι η υπαιτιότητα του υπόχρεου, η οποία υπάρχει και στην περίπτωση της αμέλειας, δηλαδή όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, η παράνομη συμπεριφορά του υπόχρεου σε αποζημίωση έναντι εκείνου που ζημιώθηκε και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της ζημίας. Υπαιτιότητα είναι ο ψυχικός δεσμός του δράστη προς την αδικοπραξία. Αν η ζημία οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του παθόντος, δεν οφείλεται αποζημίωση, ενώ, αν διαπιστωθεί οικείο πταίσμα αυτού, το δικαστήριο μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 300 του Α.Κ., να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Η παράνομη συμπεριφορά, ως όρος της αδικοπραξίας, μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε θετική πράξη, αλλά και σε παράλειψη, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση εκείνος που υπέπεσε στην παράλειψη ήταν υποχρεωμένος σε πράξη από το νόμο ή τη δικαιοπραξία ή από την καλή πίστη, κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη. Αιτιώδης συνάφεια υπάρχει, όταν η πράξη ή η παράλειψη του ευθυνόμενου προσώπου ήταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, ικανή και μπορούσε αντικειμενικά να επιφέρει, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, το επιζήμιο αποτέλεσμα. Η ύπαρξη της υπαιτιότητας δεν αποκλείεται, κατ' αρχήν, από το γεγονός ότι στο επιζήμιο αυτό αποτέλεσμα συνετέλεσε και συντρέχον πταίσμα του ζημιωθέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος, αλλά η ύπαρξη αυτού, προβαλλόμενη από τον υπαίτιο κατ' ένσταση, συνεπάγεται τη μη επιδίκαση από το δικαστήριο αποζημιώσεως ή τη μείωση του ποσού της, κατά το παραπάνω άρθρο 300 του Α.Κ. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, γενικώς λαμβανόμενα, μπορούν να θεωρηθούν αντικειμενικώς ως πρόσφορη αιτία της ζημίας που επήλθε υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, γιατί είναι κρίση νομική, αναγόμενη στην ορθή ή μη υπαγωγή από το δικαστήριο της ουσίας των διδαγμάτων της κοινής πείρας στην αόριστη νομική έννοια της αιτιώδους συνάφειας, ενώ η κρίση για το αν πράγματι στη συγκεκριμένη περίπτωση η πράξη ή η παράλειψη εκείνη αποτέλεσε την αιτία του ζημιογόνου αποτελέσματος δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, καθόσον ανάγεται σε εκτίμηση πραγματικού υλικού, σύμφωνα με το άρθρο 561 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δικ. (Α.Π. 1546/2014, Α.Π. 1513/2014). Επίσης, οι έννοιες της υπαιτιότητας και της συνυπαιτιότητας είναι νομικές και, επομένως, η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ως προς τη συνδρομή ή όχι υπαιτιότητας του ζημιώσαντος ή οικείου πταίσματος του ζημιωθέντος κατά την επέλευση της ζημίας, υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου κατά τις διατάξεις του άρθρου 559 αριθμ. 1 και 19 του Κ.Πολ.Δικ. για ευθεία και εκ πλαγίου παράβαση κανόνων ουσιαστικού δικαίου, καθώς και για παραβίαση διδαγμάτων κοινής πείρας (Α.Π. 1591/2014, Α.Π. 76/2014). Εκφεύγει όμως του αναιρετικού ελέγχου η κρίση ως προς τον βαθμό, την βαρύτητα του πταίσματος και το ποσοστό, κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί η αποζημίωση, διότι η κρίση αυτή σχηματίζεται από την, κατ' άρθρο 561 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δικ., αναιρετικά ανέλεγκτη εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων, χωρίς την υπαγωγή τους σε νομική έννοια (Α.Π. 1591/2014). Η παράβαση διατάξεων του Κ.Ο.Κ. δεν θεμελιώνει αυτή καθ' εαυτήν υπαιτιότητα στην επέλευση αυτοκινητικού ατυχήματος, αποτελεί όμως στοιχείο, η στάθμιση του οποίου από το δικαστήριο της ουσίας θα κριθεί σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της

συγκεκριμένης πράξεως και του αποτελέσματος που επήλθε.

II. Σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 2 και 3 του Κ.Ο.Κ. (Ν. 2696/1999), "...2. Ο οδηγός επιβάλλεται να ρυθμίζει την ταχύτητα του οχήματός του, λαμβάνων, συνεχώς, υπόψη του τις επικρατούσες συνθήκες, ιδιαίτερα δε τη διαμόρφωση του εδάφους, την κατάσταση και τα χαρακτηριστικά της οδού, την κατάσταση και το φορτίο του οχήματός του, τις καιρικές συνθήκες και τις συνθήκες κυκλοφορίας, κατά τρόπον, ώστε να είναι σε θέση να διακόψει την πορεία του οχήματός του μπροστά από οποιοδήποτε εμπόδιο που μπορεί να προβλεφθεί και το οποίο βρίσκεται στο ορατό από αυτόν μπροστινό τμήμα της οδού.

Υποχρεούται, επίσης, να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του και, σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτει την πορεία του, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν. 3. Ιδιαίτερα, ο οδηγός επιβάλλεται να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του... Την αυτή, επίσης, υποχρέωση έχει... αν πεζοί, που βρίσκονται στην τροχιά του, καθυστερούν να απομακρυνθούν...". Εξ άλλου, κατά την διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 2696/1999 "Αν σε σημασμένη διάβαση πεζών η κυκλοφορία των οχημάτων δεν ρυθμίζεται με φωτεινή σηματοδότηση ή με τροχονόμο, οι οδηγοί υποχρεούνται να πλησιάζουν στη διάβαση με ταχύτητα τόσο μικρή, ώστε να μην εκθέτουν σε κίνδυνο τους πεζούς που τη χρησιμοποιούν ή εισέρχονται σε αυτήν και, σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτουν την πορεία του οχήματός τους για να επιτρέπουν τη διέλευση των πεζών" και κατά μιν την διάταξη της παρ. 4 εδ. α' του άρθρου 38 ιδίου Κώδικα, οι πεζοί προκειμένου να διασχίσουν το οδόστρωμα υποχρεούνται, αν στο οδόστρωμα υπάρχουν διαβάσεις πεζών να χρησιμοποιούν αυτές, κατά δε την διάταξη της παρ. 4 εδ. δ' αυτού, στις διαβάσεις, όπου η κυκλοφορία τόσο των πεζών όσο και των οχημάτων δεν ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες να μην κατέρχονται στο οδόστρωμα πριν λάβουν υπόψη τους την απόσταση και την ταχύτητα των οχημάτων που πλησιάζουν. Περαιτέρω, κατά την διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 εδ. α' του Κ.Πολ.Δικ., λόγος αναιρέσεως για ευθεία παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ιδρύεται αν αυτός δεν εφαρμόστηκε, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή αν εφαρμόστηκε, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν το δικαστήριο προσέδωσε στον εφαρμοστέο κανόνα έννοια διαφορετική από την αληθινή. Στην περίπτωση που το δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν την υπόθεση, η παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου κρίνεται εν όψει των πραγματικών περιστατικών που ανελέγκτως δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν το δικαστήριο της ουσίας και της υπαγωγής αυτών στο νόμο και ιδρύεται ο λόγος αυτός αναιρέσεως αν οι πραγματικές παραδοχές της αποφάσεως καθιστούν φανερή την παραβίαση. Τούτο συμβαίνει όταν το δικαστήριο εφάρμοσε το νόμο παρότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν δεν ήταν αρκετά για την εφαρμογή του, καθώς και όταν προέβη σε εσφαλμένη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών σε διάταξη στο πραγματικό της οποίας αυτά δεν υπάγονται. Τέλος, κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 559 αριθμ. 19 του Κ.Πολ.Δικ. υπάρχει έλλειψη νόμιμης βάσεως λόγω αντιφατικών ή ανεπαρκών αιτιολογιών, όταν από το αιτιολογικό της αποφάσεως που συνιστά την ελάχισονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν προκύπτουν πλήρως, σαφώς και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά γεγονότα, τα οποία, σύμφωνα με το νόμο, είναι αναγκαία για την κρίση στην συγκεκριμένη περίπτωση ότι συντρέχουν οι όροι της διατάξεως που εφαρμόστηκε ή ότι δεν συντρέχουν οι όροι εφαρμογής της. Αντιφατικότητα των αιτιολογιών, η οποία ιδρύει τον από την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου

559 αριθμ. 19 του Κ.Πολ.Δικ. προβλεπόμενο λόγο αναιρέσεως, υπάρχει όταν σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης εξ αιτίας αυτής, δεν προκύπτει ποια πραγματικά περιστατικά δέχθηκε το δικαστήριο για να στηρίξει το διατακτικό, ώστε να μπορεί να ελεγχθεί αν σωστά εφάρμοσε το νόμο. Στην προκειμένη περίπτωση, το Μονομελές Εφετείο Θράκης, με την πληττόμενη 246/2016 απόφασή του, δέχθηκε ανέλεγκτα, ως προς τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ο πεζός Κ. Π. του Σ. παρασύρθηκε και τραυματίστηκε θανάσιμα από το οδηγούμενο από τον πρώτο αναιρεσίοντα Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο, που ήταν ασφαλισμένο στην δεύτερη αναιρεσίονσα ασφαλιστική εταιρία, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Στις 29.6.2012, στην Ξάνθη και ώρα 10:00 π.μ., ήτοι υπό συνθήκες ημέρας, ο Κ. Π. του Σ., 83 ετών... βάδιζε επί του πεζοδρομίου της ... όπου υφίστανται οι εγκαταστάσεις της μεταφορικής εταιρίας του Δ. Ο., πλησίον της συμβολής της με την οδό ... και της διαβάσεως των πεζών επί της ..., έμπορος με σάκκους σε έκαστο των χειρών του από ώνια που είχε πραγματοποιήσει νωρίτερα στο super market, με την επωνυμία "... Ο.Ε." επί της ίδιας ως άνω λεωφόρου (αριθ. ...), προερχόμενος όμως από την οδό .... Πρόθεσή του ήταν να διέλθει κάθετα την οδό από το ένα άκρο στο άλλο, προκειμένου να μεταβεί στο απέναντι μέρος της οδού, όπου θα συνέχιζε την πορεία του προς την οικία του, η οποία βρισκόταν επί της οδού .... Την ίδια ώρα ο πρώτος εναγόμενος, οδηγώντας το με στοιχεία κυκλοφορίας ΝΕΝ 1708 Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του... και ασφαλισμένο για τις έναντι τρίτων ζημιές στην ασφαλιστική εταιρία, με την επωνυμία "....", εκινείτο επί της οδού ..., εντός της πόλης της Ξάνθης, η οποία τέμνει σε αμβλεία γωνία τη ..., με πρόθεση, αφού πραγματοποιήσει δεξιό ελιγμό σε σχέση με την πορεία του, να εισέλθει στην τελευταία και να συνεχίσει επί της ίδιας οδού την πορεία του και εν συνεχεία επί της οδού .... Επί της πορείας του ως άνω εναγομένου και λίγα μέτρα πριν την συμβολή της οδού ... με την ... επί του δεξιού πεζοδρομίου της πρώτης οδού υφίσταντο ανηρητημένες και σε ισχύ οι πινακίδες Π-21 (διάβαση πεζών), Ρ-2 (stop - υποχρεωτική διακοπή πορείας), καθώς και τριγωνική νησίδα, η οποία διχοτομεί επί της συμβολής την οδό ... σε δυο επιμέρους οδούς, πλάτους 4,70 μ. η αριστερή και 5,00 μ. η δεξιά, ενώ ανάμεσα από αυτήν και το δεξιό πεζοδρόμιο υπήρχαν διαγραμμίσεις διάβασης πεζών. Εν συνεχεία δημιουργείται ικανό άνοιγμα για τη διέλευση των οχημάτων του ισόπεδου κόμβου. Σύμφωνα δε με τις ως άνω σημάνσεις, αυτός είχε υποχρέωση πριν την είσοδό του στη διασταύρωση να διακόψει υποχρεωτικά την πορεία του αυτοκινήτου του και να παραχωρήσει την προτεραιότητα στα οχήματα που κινούνταν στη ... (άρθρα 6, 4 § 3 και 26 §§ 1 και 4 Ν. 2696/99). Η ... είναι οδός διπλής κατεύθυνσεως, με διπλή συνεχόμενη διαχωριστική γραμμή στη μέση, με μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση και με διαγράμμιση για πεζούς στην αρχή του ισόπεδου κόμβου και δεξιά εν σχέσει με την οδό ..., επί της οποίας αρχικά εκινείτο ο πρώτος εναγόμενος... Το πλάτος του οδοστρώματός της είναι 11,00 μ., εκατέρωθεν αυτής υφίσταται πεζοδρόμιο, πλάτους 2,80 μ. και κατά τον ως άνω χρόνο υπήρχαν παράνομα σταθμευμένα οχήματα επί του πεζοδρομίου του ρεύματος κυκλοφορίας που επρόκειτο να ακολουθήσει αμέσως μετά τον ελιγμό προς τα δεξιά του πρώτου εναγομένου, ως κατωτέρω εκτίθεται. Σημειώνεται ότι κατά τον ως άνω χρόνο η κυκλοφορία των οχημάτων στη ..., που εμφανίζει έντονη εμπορική δραστηριότητα, ήταν αυξημένη, των πεζών μέτρια, η κατάσταση του οδοστρώματος ξηρά, οι καιρικές συνθήκες καλές, ενώ υπήρχε όριο ταχύτητας 50 χ/ω για την κίνηση οχημάτων

εντός πόλεως (άρθρο 20 § 1 Ν. 2696/99), η δε κίνηση των οχημάτων δεν ρυθμιζόταν από φωτεινούς σηματοδότες. Ο πρώτος εναγόμενος, πλησιάζοντας στη διασταύρωση των δύο ως άνω οδών, μείωσε την ταχύτητα του οχήματός του, χωρίς όμως να ακινητοποιήσει το όχημά του, ήλεγξε την κίνηση των οχημάτων επί του ρεύματος κυκλοφορίας της ... που οδηγεί προς την οδό ... και, αφού διαπίστωσε την απουσία οχημάτων και πεζών, πραγματοποίησε κλειστό ελιγμό προς τα δεξιά, έχοντας ταχύτητα περί τα 20 χ/ω, την οποία όμως αύξανε, παρότι πλησίαζε στις διαγραμμίσεις της διάβασης των πεζών. Εν τω μεταξύ μόλις ο πεζός, κινούμενος πάντα επί του πεζοδρομίου, έφθασε έμπροσθεν της μεταφορικής εταιρίας του Δ. Ο., στο ύψος της διάβασης των πεζών και διαπίστωσε ότι το πεζοδρόμιο ήταν κατειλημμένο από οχήματα, κατήλθε από αυτό επί της διάβασης των πεζών, έχοντας την πεποίθηση ότι έχει προτεραιότητα, επειδή βαίνει επί αυτής, χωρίς όμως νωρίτερα να ελέγξει την κίνηση των οχημάτων επί της οδού. Έχοντας διανύσει περίπου 0,80 μ. απόσταση από την άκρη του πεζοδρομίου, όπου παράνομα είχαν σταθμεύσει προσωρινά αυτοκίνητα και πριν να προλάβει να ολοκληρώσει την διέλευση της οδού που διένυε για να φθάσει στο απέναντι πεζοδρόμιο, και ευρισκόμενος στο ρεύμα πορείας του πρώτου εναγομένου, ο τελευταίος με τη δεξιά εμπρόσθια πλευρά του οχήματός του, από έλλειψη προσοχής, επέπεσε επί του πεζού, προκαλώντας του θανάσιμες σωματικές βλάβες. Λόγω της σύγκρουσης ο πεζός απώλεσε την ισορροπία του, χτύπησε στο εμπρόσθιο δεξιό φτερό του ζημιογόνου οχήματος, προσέκρουσε στην κάτω δεξιά πλευρά του παρμπρίζ του αυτοκινήτου και στην συνέχεια έπεσε με δύναμη στο οδόστρωμα και κύλησε σε απόσταση 5,00 μ. από το αρχικό σημείο σύγκρουσης, το δε αυτοκίνητο του πρώτου εναγομένου ακινητοποιήθηκε 9,00 μ. πιο μακριά από το αρχικό σημείο σύγκρουσης. Επί του οδοστρώματος πριν το σημείο της σύγκρουσης, αλλά και μετά απ' αυτό δεν καταγράφηκαν ίχνη τροχοπέδησης από το όχημα, γεγονός που σημαίνει ότι ο οδηγός δεν αντέδρασε διά τροχοπέδησης. Σημειωτέον ότι το όχημα δεν διέθετε σύστημα αντιτροχών, γεγονός που δεν καθιστούσε δυνατή την καταγραφή ιχνών τροχοπέδησης. Ο οδηγός του οχήματος, λόγω της μη αντίληψης του πεζού, αλλά και της αιφνίδιας παρεμβολής του τελευταίου στην πορεία του, δεν πρόλαβε να πεδήσει ή να πραγματοποιήσει κατάλληλο αποφευκτικό ελιγμό και επέπεσε με το πλάγιο δεξιό μέρος επί αυτού, ως ανωτέρω. Η ταχύτητά του κατά τη χρονική εκείνη στιγμή δεν κατέστη δυνατό να υπολογισθεί επακριβώς, πλην όμως λόγω της πρόκλησης μικρών υλικών ζημιών επί του οχήματος (ρωγμοποίηση του παρμπρίζ κ.λπ.) και της απορρόφησης μέρους της ταχύτητας από τον πεζό, λόγω πρόσκρουσης, αυτή ανερχόταν σε τουλάχιστον 30 χ/ω. Στο ύψος αυτό περίπου καταλήγουν και οι ιδιωτικές πραγματογνωμοσύνες, το πόρισμα των οποίων προσκομίζουν με επίκληση τα διάδικα μέρη. Το σημείο σύγκρουσης οχήματος και πεζού βρίσκεται εντός της διαγράμμισης της διάβασης των πεζών και στον άξονα κίνησης του οχήματος. Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά το ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα οφείλεται σε συγκλίνουσα υπαιτιότητα (αμέλεια) του οδηγού και του πεζού. Ειδικότερα τον οδηγό του οχήματος βαρύνει το γεγονός ότι κατά παράβαση των άρθρων 12 § 1, 19 §§ 1 και 2, 39 § 1 και 2 εδ. α' Ν. 2696/99, από έλλειψη της προσοχής που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει ως μέσος συνετός οδηγός δεν έλαβε υπόψη του τις ειδικές συνθήκες που επικρατούσαν (αυξημένη κίνηση οχημάτων, διάβαση πεζών), ούτε είχε τεταμένη την προσοχή του στον έμπροσθεν αυτού χώρο, ούτε ασκούσε τον έλεγχο και την εποπτεία

πάνω στο όχημά του, με αποτέλεσμα να μην αντιληφθεί εγκαίρως τον πεζό τη στιγμή που επιχειρούσε να διασχίσει κάθετα το οδόστρωμα από δεξιά προς τα αριστερά σε σχέση με την πορεία του οχήματος, δεν μείωσε σταδιακά την ταχύτητά του μέχρις εκμηδενίσεώς της, αλλά συνέχισε την πορεία του, με αποτέλεσμα να συγκρουσθεί μαζί του. Τον πεζό τον βαρύνει το γεγονός ότι αυτός από έλλειψη της προσοχής που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει επιχείρησε να διασχίσει κάθετα την ανωτέρω οδό χωρίς να ελέγξει πριν εισέλθει στο οδόστρωμα την κίνηση των οχημάτων και βεβαιωθεί ότι δεν θα παρεμποδίσει την κυκλοφορία αυτών (παράβαση άρθρου 38 § 4δ' Ν. 2696/99). Εάν ορθά ενεργούσε ο πεζός, αφού η κίνηση των οχημάτων ήταν αυξημένη και ο δρόμος ευθύς, χωρίς εμπόδια ορατότητας από αυτόν, θα έπρεπε, εφόσον επέλεξε τον τρόπο διέλευσής του από τις διαβάσεις των πεζών, να ελέγξει την απόσταση και την ταχύτητα του οχήματος που πλησίαζε και, εφόσον ήταν τέτοια, ώστε να μπορεί ακινδύνως να τη διασχίσει, κατόπιν να κατέλθει από το πεζοδρόμιο σε αυτήν. Οι πεζοί δεν επιτρέπεται χωρίς οποιαδήποτε εξέταση της κινήσεως των οχημάτων να κατέρχονται από το πεζοδρόμιο στις διαβάσεις για να τις διασχίσουν, με τη σκέψη ότι πάντοτε και υπό οιασδήποτε συνθήκες έχουν δικαίωμα προτεραιότητας. Το ότι ο οδηγός - πρώτος εναγόμενος δεν είχε οπτικό πεδίο επί του δεξιού μέρους της διαβάσεως εν σχέσει με την πορεία του, τούτο δεν "απενοχοποιεί" αυτόν, αλλά αντίθετα επαυξάνει την ευθύνη του στην πρόκληση του ατυχήματος, αφού η επιμέλεια και η προσοχή που έπρεπε να επιδείξει εν προκειμένω ήταν πολύ ανωτέρα του συνήθους (δηλ. επί οδηγού έχοντος ορατότητα), ήτοι, αφού ελέγξει την κίνηση των λοιπών οχημάτων επί της ..., όταν εισερχόταν σε αυτήν από την οδό ..., να πραγματοποιήσει ανοικτό ελιγμό με πολλή μικρή ταχύτητα (5 χ/ω) και εν συνεχεία, αφού αποκτήσει πλήρη ορατότητα επί της διαβάσεως των πεζών, να συνεχίσει την πορεία του, εφόσον τούτο το επέτρεπαν οι συνθήκες. Το ότι πράγματι αυτός δεν είχε ορατότητα, επί του πεζοδρομίου του δεξιού μέρους της ..., εν σχέσει με την πορεία του, επιβεβαιώνεται από τις από 7/8/12 προανακριτικές καταθέσεις των τέκνων του θανόντος πεζού Γ. Π., Ε. Κ. και Σ. Π., ενώπιον του Α.Τ. Ξάνθης, κατά τις οποίες ο τελικά θανών λίγο μετά τις πρώτες ημέρες ανάρρωσής του, ομολόγησε ότι ο χώρος επί του πεζοδρομίου που αυτός κινούνταν εμπροσθεν του γραφείου μεταφορών του Ο. Δ., ήταν κατειλημμένος από αυτοκίνητα... Ούτε επίσης το ότι αυτός εκινείτο με ταχύτητα εντός του ορίου ταχύτητας (ήτοι κάτω των 50 χ/ω) εντός κατοικημένης ζώνης, απαλλάσσει την ανωτέρω οδηγική του συμπεριφορά από κάθε πταίσμα. Είναι βέβαιο ότι εάν ο οδηγός του οχήματος κινούνταν με ταχύτητα έως και 5 χ/ω επί της ... με τα ανωτέρω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, το ως άνω ατύχημα εάν βέβαια δεν αποφευγόταν, βεβαιότατα οι συνέπειές του δεν θα ήταν θανατηφόρες, ως κατωτέρω εκτίθεται για τον πεζό...". Υπό τις παραδοχές αυτές, με βάση τις οποίες το Εφετείο έκρινε ότι το ένδικο τροχαίο ατύχημα οφείλεται σε συγκλίνουσα αμέλεια τόσο του οδηγού του Ι.Χ.Ε. αυτοκινήτου, όσο και του θανασίμως τραυματισθέντος πεζού, καθορίζοντας αυτήν για μεν τον οδηγό σε ποσοστό 80%, για δε τον πεζό σε ποσοστό 20%, δεχόμενο ως ουσιαστικά βάσιμη την από 19.11.2015 έφεση των ήδη αναιρεσιόντων κατά της πρωτόδικης 127/2015 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης, που είχε κρίνει διαφορετικά (αφού είχε δεχθεί ότι αποκλειστικά υπαίτιος για την πρόκληση του ενδίκου τροχαίου ατυχήματος και του εξ αυτού θανάσιμου τραυματισμού του προαναφερθέντος πεζού ήταν ο οδηγός του Ι.Χ.Ε. αυτοκινήτου - πρώτος αναιρεσιών) διέλαβε

στην απόφασή του, αναφορικά με τα κρίσιμα και ουσιώδη ζητήματα της (συν)υπαιτιότητας του οδηγού του Ι.Χ.Ε. αυτοκινήτου - πρώτου αναιρεσειόντος και της υπάρξεως ή όχι αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς του και του επελθόντος ζημιογόνου αποτελέσματος, ασαφείς, ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες, με συνέπεια να καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος για την ορθή ή όχι εφαρμογή των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων, που εφαρμόστηκαν και να στερείται η απόφαση από νόμιμη βάση. Ειδικότερα, κατά την απόδοση ευθύνης συνυπαιτιότητας στον οδηγό του ζημιογόνου οχήματος, την οποία το Δικαστήριο της ουσίας, κατά τις παραδοχές του, εντοπίζει στο γεγονός ότι δεν οδηγούσε με σύνεση και διαρκώς τεταμένη την προσοχή του στην οδήγηση του οχήματός και δεν ασκούσε τον έλεγχο και την εποπτεία του, δεν διευκρινίζεται στην προσβαλλομένη απόφαση: α) η απόσταση στην οποία βρισκόταν το αυτοκίνητο από τον πεζό - θανασίμως τραυματισθέντα, όταν αυτός εισήλθε αιφνιδίως και ανέλεγκτα στο ρεύμα πορείας του από δεξιά σε σχέση με την πορεία του, ώστε να κριθεί, κατ' αντικειμενική κρίση, ο χρόνος αντιδράσεως αυτού και η δυνατότητά του να προβεί σε έγκαιρη και αποτελεσματική τροχοπέδηση ή σε επιτυχή αποφευκτικό ελιγμό. Περαιτέρω, αν και διαλαμβάνεται στην προσβαλλομένη απόφαση ότι "ο πρώτος εναγόμενος δεν πρόλαβε να πεδήσει ή να πραγματοποιήσει κατάλληλο αποφευκτικό ελιγμό...", καθώς επίσης και ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου "με την δεξιά εμπρόσθια πλευρά του οχήματός του επέπεσε επί του πεζού..." (βλ. σχετικώς με την τελευταία παραδοχή 16ο στοιχ. της 16ης σελίδας της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονότα από τα οποία συνάγεται, κατά λογική ακολουθία, ότι κατά την στιγμή της επαφής του αυτοκινήτου με τον πεζό, το αυτοκίνητο διατηρούσε σταθερή ευθεία πορεία, παράλληλη προς τον άξονα του οδοστρώματος, εξ ου παρέπεται ότι το αυτοκίνητο επέπεσε επί του πεζού με το μετωπιαίο τμήμα του και, συνεπώς, ως "δεξιά εμπρόσθια πλευρά του (οχήματος)" η οποία μνημονεύεται, κατά τα προεκτεθέντα, στην προσβαλλομένη απόφαση ως η αρχικώς συγκρουσθείσα επιφάνειά του, νοείται το δεξιό τμήμα του εμπροσθίου προφυλακτήρος και ο εμπρόσθιος δεξιός φανός, στην συνέχεια δέχεται εντελώς αντιφατικά με τα ανωτέρω, ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου "...επέπεσε με το πλάγιο δεξιό μέρος (του οχήματός του) επί αυτού (πεζού)...." (βλ. 2ο στοιχ. της 17ης σελίδας της προσβαλλομένης αποφάσεως), εξ ου, κατά λογική, επίσης, ακολουθία, συνάγεται ότι ως συγκρουσθείσα επιφάνεια του αυτοκινήτου νοείται το εμπρόσθιο τμήμα της πλευρικής δεξιάς επιφάνειάς του, γεγονός, ωστόσο, που ουδόλως συνάδει με την κρίση ότι το αυτοκίνητο επέπεσε επί του πεζού, καθώς στην περίπτωση αυτή θα ήταν διαφορετική η συγκρουσθείσα επιφάνεια του αυτοκινήτου, αντιθέτως ο εντοπισμός της (συγκρουσθείσας επιφάνειας του αυτοκινήτου) στην πλευρική επιφάνεια αυτού συνάδει με την κρίση ότι ο πεζός επέπεσε επί του αυτοκινήτου. Με τις παραδοχές αυτές ανακύπτει ασάφεια, κενό και αντίφαση ως προς την θέση του πεζού, κατά την στιγμή κατά την οποία τον αντελήφθη ή όφειλε να τον αντιληφθεί ο οδηγός του Ι.Χ.Ε. αυτοκινήτου, ώστε να κριθεί αν ο τελευταίος είχε τα χρονικά και τοπικά περιθώρια να πραγματοποιήσει έγκαιρη και αποτελεσματική τροχοπέδηση ή να ενεργήσει κατάλληλο αποφευκτικό ελιγμό προς τα αριστερά, προς αποτροπή του ατυχήματος, αλλά και ως προς το τμήμα της επιφάνειας του οχήματος με το οποίο αυτό επέπεσε επί του πεζού. Περαιτέρω, το Εφετείο, αν και δέχθηκε: α) ότι ο πεζός, πριν από την κάθοδό του στο οδόστρωμα, εκινείτο σε σημείο και δη επί του πεζοδρομίου, προς το

οποίο ο πρώτος αναιρεσείων, λόγω των παρανόμως επ' αυτού (πεζοδρομίου) σταθμευμένων οχημάτων, δεν διέθετε την οποιαδήποτε οπτική επαφή, με συνέπεια να μην μπορεί να γίνει αντιληπτός από τον οδηγό του αυτοκινήτου, καθ' ον χρόνο εβάδιζε ακόμη επί του πεζοδρομίου, β) ότι ο πεζός, κατά την άφιξή του στο ύψος της διαβάσεως των πεζών, όπου η κυκλοφορία των οχημάτων δεν ρυθμίζεται με φωτεινή σηματοδότηση ή με τροχονόμο, δεν στάθηκε παραπλεύρως των παρανόμως, κατά τα προεκτεθέντα, σταθμευμένων οχημάτων, προκειμένου να προβεί σε έλεγχο της κυκλοφορίας, λαμβάνοντας υπόψη την απόσταση και την ταχύτητα των κινουμένων οχημάτων, αλλά επιχείρησε αμέσως και χωρίς έλεγχο, να διασχίσει, καθέτως, το οδόστρωμα και γ) κατά την στιγμή της επαφής του με το αυτοκίνητο του πρώτου αναιρεσειόντος, ο θανασίμως τραυματισθείς είχε διανύσει, μόλις, 0,80 μ., στην συνέχεια δέχθηκε ότι η έλλειψη οπτικού πεδίου προς το εκ δεξιών, σε σχέση με την πορεία του, πεζοδρόμιο (και η εντεύθεν αντικειμενική αδυναμία του να αντιληφθεί τον πεζό πριν από την είσοδό του στο οδόστρωμα), όχι μόνον δεν τον απαλλάσσει, αλλά, αντιθέτως, επαυξάνει την ευθύνη του για την πρόκληση του ατυχήματος, αφού η επιμέλεια και η προσοχή που έπρεπε να επιδείξει ήταν ανώτερη εκείνης του οδηγού που έχει ορατότητα, υποχρεωμένου (του πρώτου αναιρεσειόντος) να εκμηδενίσει σχεδόν την ταχύτητά του και να κινείται με μέγιστη ενδεδαιγμένη ταχύτητα έως και 5 χ/ω, εφ' όσον πλησίαζε σε διάβαση πεζών, ανεξαρτήτως αν, κατά την στιγμή της προσεγγίσεώς του, υπήρχαν ή όχι πεζοί που χρησιμοποιούσαν την διάβαση ή ετοιμάζοντο να εισέλθουν σ' αυτήν. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 300 του Α.Κ. και 39 παρ. 2 του Κ.Ο.Κ. Και τούτο διότι η αναφερόμενη στις προεκτεθείσες παραδοχές οδηγική συμπεριφορά του οδηγού του Ι.Χ.Ε. αυτοκινήτου - πρώτου αναιρεσειόντος, δεν θεμελιώνει παραβίαση της ως άνω διατάξεως του Κ.Ο.Κ. και κατ' επέκταση αμέλεια αυτού στην πρόκληση του ατυχήματος, καθ' όσον κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως η υποχρέωση του οδηγού να ελαττώνει την ταχύτητα του οχήματός του ή ακόμη και να διακόπτει πλήρως την πορεία του γεννάται μόνον, εφόσον διαπιστώσει την ύπαρξη πεζού (και μάλιστα υπό την πρόσθετη προϋπόθεση ότι αυτός ήδη κινείται ή εισέρχεται στην διάβαση), όχι δε και στην περίπτωση, όπως εν προκειμένω, κατά την οποία ο πεζός δεν μπορεί να καταστεί αντιληπτός, ένεκα εμποδίου, το οποίο αποκλείει την οπτική επαφή με αυτόν, ή όταν δεν υπάρχει πεζός, λαμβανομένου περαιτέρω υπόψη ότι η αντίθετη εκδοχή είναι αντίθετη με τον σκοπό της εύρυθμης διεξαγωγής της κυκλοφορίας, τον οποίο υπηρετεί ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, καθ' όσον οι συνθήκες κυκλοφορίας θα καθίσταντο δυσμενέστερες αν κάθε οδηγός ώφειλε να ακινητοποιεί το όχημά του ή έστω να εκμηδενίζει την ταχύτητα του οχήματός του κάθε φορά που πλησιάζει σε διάβαση πεζών, την οποία, κατ' εκείνη ακριβώς την στιγμή δεν την χρησιμοποιούν πεζοί ή δεν εισέρχονται σ' αυτήν, με την υπόνοια και μόνον ότι ενδέχεται κάποιος πεζός, μη ορατός μέχρι εκείνη την στιγμή, να εισέλθει ξαφνικά στο οδόστρωμα. Επομένως, οι πρώτος, κατά το πρώτο μέρος του και τρίτος λόγοι της αναιρέσεως, με τους οποίους οι αναιρεσειόντες προσάπτουν στην προσβαλλομένη απόφαση τις πλημμέλειες αυτές, από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δικ., είναι βάσιμοι. Μετά από αυτά, η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή, κατά παραδοχή των προαναφερομένων λόγων της, καθώς και, αναπόφευκτα, του τρίτου μέρους του πρώτου λόγου, από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δικ., ως προς το

κεφάλαιο της χρηματικής ικανοποίησης, που συνέχεται αναγκαστικά με το αναιρούμενο κεφάλαιο (Ολ.ΑΠ 10/2015), ενώ παρέλκει η έρευνα του δευτέρου μέρους του πρώτου λόγου και του δευτέρου λόγου, από τους αριθμούς 1 και 11, αντίστοιχα, του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δικ., καθ' όσον η αναιρετική εμβέλεια των λόγων που έγιναν δεκτοί στο σύνολο της προσβαλλομένης αποφάσεως καθιστά αλυσιτελή την εξέτασή τους και να αναιρεθεί, επομένως, η απόφαση αυτή. Ακολούθως, η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλον Δικαστή (άρθρο 580 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δικ.) και να καταδικαστούν οι αναιρεσίβλητοι, λόγω της ήττας τους, στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιόντων, κατά το νόμιμο και βάσιμο αίτημα των τελευταίων (άρθρα 176, 183, 189 παρ. 1, 191 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δικ.), οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό. Τέλος, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή στους αναιρεσιόντες του καταβληθέντος εκ μέρους τους παραβόλου, ενόψει της νίκης τους (άρθρο 495 παρ. 3 εδ. ε' του Κ.Πολ.Δικ., όπως ισχύει και εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο τρίτο του άρθρου 1 του ν. 4335/2015, που ισχύει, κατ' άρθρο 1 άρθρο ένατο παρ. 2 αυτού, για τα κατατιθέμενα από 1.1.2016 ένδικα μέσα).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 246/2016 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Θράκης.

Παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκασή της στο ίδιο Εφετείο, που θα συγκροτηθεί από άλλον Δικαστή, εκτός εκείνου που δίκασε προηγουμένως. Καταδικάζει τους αναιρεσιβλήτους στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιόντων, το ύψος των οποίων καθορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων τριακοσίων (2.300) ευρώ.

Και

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στους καταθέσαντες τούτο αναιρεσιόντες. ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 12 Ιανουαρίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 5 Φεβρουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ